

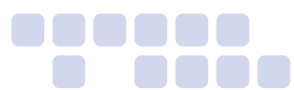
PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<https://hdl.handle.net/2066/228836>

Please be advised that this information was generated on 2021-02-27 and may be subject to change.

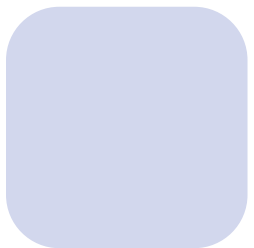

ONDERZOEK

**Kerncijfers
Rooms-Katholieke Kerk
2018**

Rapport nr. 657, september 2019

drs. Joris Kregting

KASKI

Inhoudsopgave

Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2018	4
1 Toelichting	7
2 Aantal katholieken, zielzorgeenheden en kerkgebouwen	11
3 Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers	13
3.1 Pastorale beroepskrachten	13
3.2 Onbezoldigde diakens	16
3.3 Vrijwilligers	16
4 Sacramenten en rites de passage	17
5 Kerkbezoek	21
Bijlage: Kerncijfers per bisdom 2018	23
Bisdom Groningen-Leeuwarden 2018	24
Aartsbisdom Utrecht 2018	26
Bisdom Haarlem-Amsterdam 2018	28
Bisdom Rotterdam 2018	30
Bisdom Breda 2018	32
Bisdom 's-Hertogenbosch 2018	34
Bisdom Roermond 2018	36

Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2018

Rooms-katholieken

totaal 3.711.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 645

gemeenschappen van migranten 41

totaal 686

Kerkgebouwen

totaal 1.384

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 502

reguliere priesters 130

bezoldigde diakens 104

pastoraal werkers (m) 152

pastoraal werkers (v) 224

totaal 1.112

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 380

reguliere priesters 103

bezoldigde diakens 69

pastoraal werkers (m) 70

pastoraal werkers (v) 103

totaal 725

Onbezoldigde diakens

totaal 128

werkzaam in de parochies 102

Vrijwilligers

totaal 173.200

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	9.930
doopsels kinderen 7-17 jaar	450
volwassenendoopsels	320
toetredingen zonder doopsel	110
eerste communies	15.110
vormsels	9.020
kerkelijke huwelijken	1.290
begravenissen	10.880
crematies	8.090
totaal	55.200

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend **153.800**

naar type en dag*:

eucharistievieringen	82%
woord- en communiediensten	16%
woorddiensten	2%

zaterdag 26%

zondag 74%

totaal vieringen/diensten in het weekend **1.835**

naar type en dag*:

eucharistievieringen	77%
woord- en communiediensten	21%
woorddiensten	2%

zaterdag 36%

zondag 64%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

1 Toelichting

In dit rapport worden de kerncijfers van de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland over het jaar 2018 gepresenteerd: een overzicht van de Nederlandse kerkprovincie in haar geheel en, in de bijlage, van de zeven bisdommen afzonderlijk.

De verzamelde gegevens hebben betrekking op de stand van zaken per 31 december 2018 of geven een beeld over het jaar 2018. De meeste gegevens zijn gebaseerd op de eigen opgave door parochies en bisdommen. Deze gegevens zijn verzameld, bewerkt en zoveel als mogelijk gecontroleerd door het Kaski. De respons vanuit de parochies bedroeg 71%. Hieronder volgt een toelichting op de gepresenteerde cijfers.

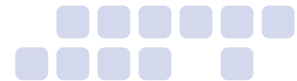
Katholieken, zielzorgeenheden en kerkgebouwen

Onder rooms-katholieken wordt in deze kerncijfers verstaan het aantal geregistreerden bij het R.-K. Bureau voor de Ledenadministratie. Het aantal rooms-katholieken wordt gepresenteerd per 31-12-2018 hoewel feitelijk de peildatum, door de transitie van Navision naar Docbase, iets later betrof, namelijk maart 2019. Een beperkt aantal parochies (10%) is niet of niet volledig aangesloten bij het R.-K. Bureau. Bij deze parochies is de eigen opgave van het aantal rooms-katholieken gebruikt.

Kerkgebouwen zijn gebouwen die niet aan de eredienst zijn onttrokken (inclusief kerkgebouwen waar geen vieringen of diensten meer worden gehouden maar die nog niet aan de eredienst zijn onttrokken), en, in (gedeeld) eigendom zijn van de parochie of worden gehuurd voor structureel gebruik voor de eredienst. Volgens deze definitie vallen losstaande kapellen, kapellen of kerkruimten in kloosters en kapellen in verzorgingshuizen, ziekenhuizen of gevangenissen dus niet onder kerkgebouwen.

Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers

Onder de pastorale beroepskrachten (per 31 december 2018) vallen seculiere en reguliere priesters, bezoldigde (permanente) diakens en pastoraal werkers volgens opgave van de bisdommen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen pastorale beroepskrachten die in totaal voor de bisdommen werken en pastorale beroepskrachten die daarbinnen in de parochies werkzaam zijn.

Onder pastoraal werkers worden alle personen verstaan die werkzaam zijn in een bisdom met een benoeming of zending van de bisschop¹, en met een theologische opleiding erkend door de bisschoppen.

Het aantal pastorale beroepskrachten in parochies (basiszielzorg) verwijst alleen naar de betaalde krachten. De totale arbeidsinzet in parochies is uiteraard veel hoger. Zo zijn er in parochies vrijwilligers actief, en in sommige parochies ook onbezoldigde diakens en emeriti.

Onbezoldigde diakens (per 31 december 2018) worden apart van de pastorale beroepskrachten weergegeven. Zij hebben geen volledige theologische opleiding gevolgd en hebben een onbetaalde parttime functie in de parochie.

Het totaal aantal vrijwilligers is afkomstig van de parochies en wordt weergegeven inclusief koorleden (per 31 december 2018). De aantallen worden afgerond weergegeven. Indien een parochie geen cijfers over 2018 heeft doorgegeven, is het aantal uit een voorgaand jaar genomen. Indien de laatste opgave van het aantal vrijwilligers meer dan vijf jaar terug ligt (dit geldt voor 6% van de parochies), is het aantal vrijwilligers geschat door binnen het bisdom te kijken naar parochies met ongeveer evenveel katholieken en dezelfde mate van stedelijkheid.

Sacramenten en rites de passage

De cijfers over de sacramenten en kerkelijke rites de passage in 2018 zijn opgegeven door de parochies. De aantallen worden afgerond weergegeven. Indien een parochie geen participatiecijfers over 2018 heeft doorgegeven, zijn de aantallen uit een voorgaand jaar genomen of geschat (op dezelfde wijze als bij de vrijwilligers).

¹ Pastorale werkers, die in het categoriale pastoraat werkzaam zijn, worden niet door de bisschop benoemd, maar kunnen wel in aanmerking komen voor een zending. Deze dient dan aangevraagd te worden door het bestuur/de leiding van de betreffende instelling of organisatie.

Kerkbezoek

In twee weekenden zijn de bezoekers van de vieringen en diensten in de door de parochies bediende kerken en andere kerkgelegenheden (waaronder bijvoorbeeld kapellen en woonzorgcentra) geteld. Hierbij is onderscheid gemaakt naar type viering of dienst (eucharistieviering, woord- en communiedienst of woorddienst) en de dag waarop de viering of dienst werd gehouden (zaterdag of zondag).

Indien een parochie geen cijfers over 2018 heeft doorgegeven, zijn de aantallen uit een voorgaand jaar genomen of geschat (op dezelfde wijze als bij de vrijwilligers en sacramenten en kerkelijke rites de passage).

Gemeenschappen van migranten

Naast de territoriale parochies is ook aan 41 door de bisdommen doorgegeven gemeenschappen van katholieke migranten gevraagd hun statistische gegevens door te geven. Dit jaar hebben 9 gemeenschappen dit gedaan: 6 in het bisdom Rotterdam, 1 in het aartsbisdom Utrecht, 1 in het bisdom Haarlem-Amsterdam en 1 in het bisdom Groningen-Leeuwarden. Er zijn ook nog 15 gemeenschappen die dit jaar geen gegevens aanleverd, maar in de voorgaande jaren wel. De gegevens over de vrijwilligers, sacramenten en kerkelijke rites de passage en kerkgang van deze in totaal 24 gemeenschappen zijn opgenomen in de kerncijfers. Van de overige 17 gemeenschappen van migranten is verder niets bekend. De gegevens kunnen ook niet worden geschat.

Buiten de 41 gemeenschappen van migranten zoals die bij de bisdommen staan geregistreerd, zijn er nog tal van andere gemeenschappen van katholieke migranten. Om een beeld te krijgen van het aantal vieringen en diensten en de bezoekers hiervan, is aan de territoriale parochies gevraagd of hun kerkgebouwen ook worden gebruikt voor vieringen en diensten van gemeenschappen van migranten. Deze vieringen en diensten en hun aantallen bezoekers zijn, voor zover ze niet overlappen met de opgaven van de 41 gemeenschappen van migranten die bij de bisdommen staan geregistreerd, opgenomen in de kerncijfers.

Het aantal rooms-katholieken van alle gemeenschappen van migranten staat voor een groot deel geregistreerd bij het R.-K. Bureau voor de Ledenadministratie en wordt hierdoor automatisch opgenomen in de kerncijfers.

2 Aantal katholieken, zielzorgeenheden en kerkgebouwen

In Nederland woonden eind 2018 ruim 3,7 miljoen rooms-katholieken, zij vormden ruim een vijfde (22%) van de bevolking. Het aantal katholieken daalde de afgelopen jaren met gemiddeld 58.000 per jaar (ongeveer 1,5% daling per jaar).

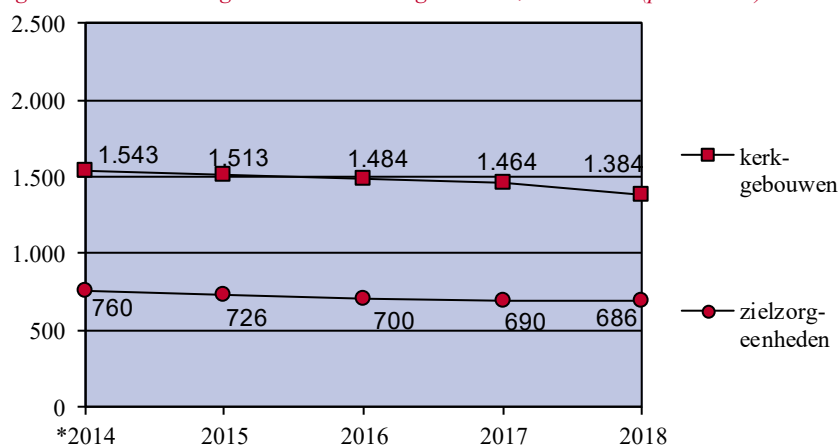
Tabel 2.1 Aantal en percentage katholieken, 2014-2018

per 31 dec.	aantal katholieken	%*
2014	3.943.000	23,3%
2015	3.882.000	22,9%
2016	3.832.000	22,4%
2017	3.769.000	21,9%
2018	3.711.000	21,5%

* Als deel van de Nederlandse bevolking.

Er waren eind 2018 686 katholieke zielzorgeenheden in Nederland. Het betreft 645 territoriale parochies en 41 gemeenschappen van migranten.

Figuur 2.1 Aantal kerkgebouwen en zielzorgeenheden, 2014-2018 (per 31 dec.)

* Het aantal kerkgebouwen voor 2014 is gecorrigeerd in vergelijking met Kaski-rapport nr. 641: *Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2014*.

Het aantal territoriale parochies daalde tussen 2017 en 2018 met 1%, van 650 naar 645. Deze daling is vergelijkbaar met de daling tussen 2016 en 2017 (-1%) maar een minder sterke daling dan tussen 2014 en 2016 (gemiddeld -4% per jaar). Met uitzondering van de bisdommen Haarlem-Amsterdam en Roermond (waar wel veel parochiefederaties zijn) hebben de meeste bisdommen de grootste fusiegolf achter de rug.

Het aantal kerkgebouwen (andere gebouwen waarin ook kerkelijke vieringen en diensten worden gehouden, zoals kapellen en woonzorgcentra, zijn hierbij niet inbegrepen) daalde tussen 2014 en 2017 jaarlijks met ongeveer 1 à 2%. Tussen 2017 en 2018 daalde het aantal kerkgebouwen met 5%, van 1.464 naar 1.384. Deze sterkere daling komt vooral door administratieve correcties in het bisdom 's-Hertogenbosch.

3 Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers

3.1 Pastorale beroepskrachten

Totaal aantal

In 2018 werden 4 seculiere priesters² en 3 bezoldigde diakens gewijd³ (in 2017 waren dit er respectievelijk 7 en 6, in 2016 8 en 5). Tevens werden er 2 pastoraal werkers benoemd⁴ (in 2016 en 2017 waren dit er 5).

Eind 2018 waren er 1.112 pastorale beroepskrachten werkzaam voor de Nederlandse bisdommen⁵; dit is een daling van 66, oftewel 6%, ten opzichte van 2017. Het aantal bezoldigde diakens en pastoraal werkers is tussen 2017 en 2018 iets sterker gedaald (respectievelijk -8% en -9%) dan het aantal reguliere priesters (-4%) en het aantal seculiere priesters (-3%).

Tabel 3.1 Totaal aantal priesters, diakens en pastoraal werkers, 2014-2018

<i>per 31 dec.</i>	<i>seculiere priesters</i>	<i>reguliere priesters</i>	<i>priesters totaal</i>	<i>bezoldigde diakens</i>	<i>pastoraal werkers</i>	<i>totaal</i>
2014	554	169	723	120	525	1.368
2015	538	157	695	119	472	1.286
2016	527	141	668	117	444	1.229
2017	516	136	652	113	413	1.178
2018	502	130	632	104	376	1.112

In de afgelopen vijf jaar is het totaal aantal beroepskrachten in de bisdommen met 19% gedaald. Deze daling betreft vooral de reguliere priesters en pastorale werkers (respectievelijk -23% en -28%). Het aantal seculiere priesters is met 9% gedaald en het aantal bezoldigde diakens met 13%.

² Deze priesterwijdingen vonden plaats in de bisdommen Haarlem-Amsterdam, Rotterdam, 's-Hertogenbosch en Roermond.

³ Deze diakenwijdingen vonden plaats in de bisdommen Rotterdam (2) en Breda.

⁴ Deze benoemingen vonden plaats in de bisdommen Rotterdam en Roermond.

⁵ Tevens zijn er nog 398 seculiere priesters en 117 diakens met emeritaat, deels zijn zij nog actief in bijvoorbeeld de parochies.

Bij de pastoraal werkers valt op dat het aantal mannen sterker is gedaald (-33% in de afgelopen vijf jaar) dan het aantal vrouwen (-25%).

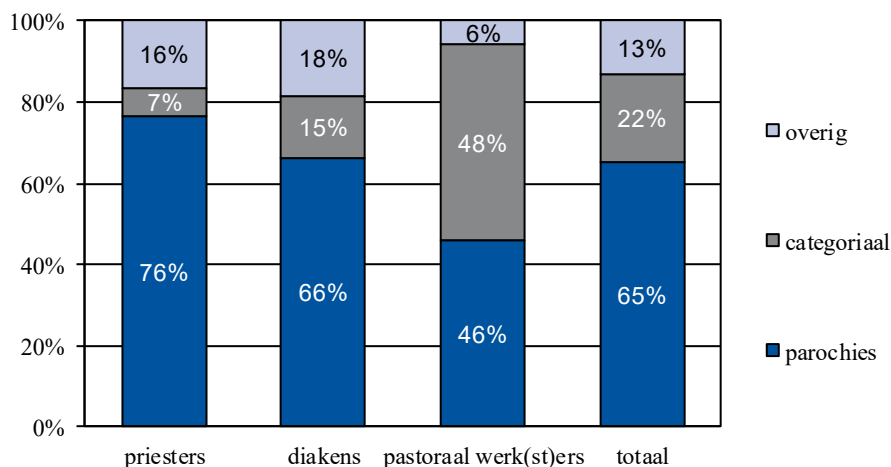
In 2018 vormden de priesters 57% van de beroepskrachten, de pastoraal werkers 34% en de bezoldigde diakens 9%. Tussen 2014 en 2018 is het aandeel priesters licht toegenomen (van 53% naar 57%) en het aandeel pastoraal werkers licht afgenomen (van 38% naar 34%).

De reguliere priesters vormden eind 2018 21% van alle priesters, in 2014 was dit nog 23%. Van alle pastoraal werkers was eind 2018 40% man, in 2014 was dit nog 43%.

In de parochies

Van alle pastorale beroepskrachten zette eind 2018 bijna tweederde (65%) zich in ten behoeve van het parochiepastoraat. Van de priesters was ongeveer driekwart (76%) werkzaam in het parochiepastoraat, van de bezoldigde diakens was dit ongeveer tweederde (66%) en van de pastoraal werkers bijna de helft (46%). Een ongeveer even groot deel van de pastoraal werkers is werkzaam in het categoriaal pastoraat in ziekenhuizen, gevangenissen en de krijgsmacht.

Figuur 3.1 Werkgebied priesters, diakens en pastoraal werkers, 2018 (per 31 dec.)

Het aantal pastorale beroepskrachten in de parochies kwam eind 2018 neer op 725 personen (zie Tabel 3.2 op de volgende pagina), 30 minder dan in 2017. Dit is een daling van 4%. Het aantal seculiere priesters en het aantal pastoraal werkers is tussen 2017 en 2018 iets sneller gedaald (respectievelijk met -4% en -6%) dan het aantal reguliere priesters (-1%); het aantal bezoldigde diakens is gelijk gebleven.

Tabel 3.2 Aantal priesters, bezoldigde diakens en pastoraal werkers in parochies, 2014-2018

<i>per 31 dec.</i>	<i>seculiere priesters</i>	<i>reguliere priesters</i>	<i>priesters totaal</i>	<i>bezoldigde diakens</i>	<i>pastoraal werkers</i>	<i>totaal</i>
2014	419	119	538	75	238	851
2015	409	113	522	79	213	814
2016	403	105	508	79	203	790
2017	397	104	501	69	185	755
2018	380	103	483	69	173	725

Over een periode van vijf jaar is het totaal aantal pastorale beroepskrachten in de parochies met 15% gedaald. Dit betreft vooral de pastoraal werkers (-27%). Het aantal seculiere priesters, reguliere priesters en bezoldigde diakens daalde tussen 2014 en 2018 met ongeveer 10% (respectievelijk -9%, -13% en -8%).

In 2018 vormden de priesters ongeveer tweederde (67%) van alle pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies, de pastoraal werkers ongeveer een kwart (24%) en de bezoldigde diakens ongeveer een tiende (9%). Deze verdeling beschrijft het landelijke beeld; per bisdom wijkt ze sterk af. Tussen 2014 en 2018 is het aandeel priesters licht toegenomen (van 63% naar 67%) en het aandeel pastoraal werkers licht afgenomen (van 28% naar 24%).

De reguliere priesters vormden eind 2018 21% van alle priesters in de parochies, in 2014 was dit aandeel ongeveer hetzelfde (22%). Van alle pastoraal werkers in de parochies was eind 2018 40% man, in 2014 was dit nog 43%.

Samenvatting

De pastorale formatie is in de bisdommen en daarbinnen in de parochies de afgelopen jaren in omvang afgenomen en daarnaast veranderd van samenstelling: Seculiere priesters en, op kleine schaal, bezoldigde diakens hebben deels de plaats ingenomen van vooral pastoraal werkers. Het aantal reguliere priesters kende tussen 2016 en 2018, zowel in de bisdommen als daarbinnen in de parochies, een lichtere daling dan in de jaren daarvoor.

3.2 Onbezoldigde diakens

Eind 2018 waren er 128 onbezoldigde diakens werkzaam in de bisdommen van wie er 102 actief waren in het parochiepastoraat (80%). In vergelijking met 2017 is het aantal onbezoldigde diakens in de bisdommen licht gedaald (-2%) en iets sneller gedaald in de parochies (-5%). Ook over een periode van vijf jaar zien we een lichte daling van het aantal onbezoldigde diakens in de bisdommen (-4%) en een iets snellere daling in de parochies (-11%).

3.3 Vrijwilligers

Er waren eind 2018 ruim 173.000 katholieken die zich als vrijwilliger inzetten in een parochie. Tussen 2017 en 2018 is het aantal met 6.400 gedaald wat neerkomt op een daling van 4%. Tussen 2014 en 2018 is de daling van het aantal vrijwilligers steeds ongeveer 4% per jaar.

De vrijwilligers vormden eind 2018 bijna 5% van alle katholieken. Dit aandeel daalt de afgelopen jaren licht, in 2014 was het namelijk nog ruim 5%.

Tabel 3.3 Aantal en percentage vrijwilligers, 2014-2018

<i>per 31 dec.</i>	<i>aantal</i>	<i>%*</i>	<i>uitsluitend koorlid</i>	<i>koorlid en andere taken</i>	<i>geen koorlid, wel andere taken</i>
2014	203.200	5,2%	45.970	25.330	131.900
2015	194.400	5,0%	43.540	22.060	128.800
2016	187.900	4,9%	40.520	20.180	127.200
2017	179.600	4,8%	38.260	20.040	121.300
2018	173.200	4,7%	35.810	19.490	117.900

* Als deel van het aantal katholieken.

Koorleden vormden in 2018 32% van alle vrijwilligers. Dit komt neer op ruim 55.000 koorleden, bijna 20.000 hiervan hebben ernaast ook nog andere taken als vrijwilliger.

4 Sacramenten en rites de passage

In 2018 werden er:

- Bijna 10.400 doopsels toegediend aan kinderen, waarvan ongeveer 9.900 bij jongere kinderen tot 7 jaar (96%) en 450 bij oudere kinderen vanaf 7 jaar (4%). Het aantal doopsels aan kinderen daalde tussen 2017 en 2018 met 10%. Dit is vergelijkbaar met de daling in de jaren 2014-2015 (-11%) en 2015-2016 (-11%), en iets sterker dan de daling tussen 2016 en 2017 (-7%).
- Ruim 400 volwassenen geregistreerd als toetreders tot de Rooms-Katholieke Kerk, van wie er ruim 300 werden gedoopt (74%). Het aantal toetreders schommelt tussen 2016 en 2018 steeds rond de 450 per jaar.
- Ruim 15.000 eerste communies ontvangen. In vergelijking met 2017 is het aantal eerste communies met 9% gedaald; de daling van het aantal eerste communies ligt de afgelopen jaren steeds tussen de 7 en 10% per jaar.
- Ongeveer 9.000 vormsels toegediend. In vergelijking met 2017 is het aantal vormsels met 9% gedaald; deze daling is iets minder sterk dan de jaren hiervoor toen de daling 10 à 15% per jaar betrof.
- Bijna 1.300 huwelijken kerkelijk gesloten (hiervan vond 82% plaats tussen twee katholieken en 18% tussen een katholiek en een niet-katholiek; deze verdeling is de afgelopen jaren gelijk gebleven). In vergelijking met 2017 is het aantal huwelijken met 15% gedaald; deze daling is iets sterker dan de jaren hiervoor toen de daling 9 à 12% per jaar betrof.
- Bijna 19.000 kerkelijke uitvaarten gehouden (57% hiervan waren begrafenissen en 43% crematies; deze verhouding is de afgelopen jaren stabiel). Tussen 2017 en 2018 daalde het aantal uitvaarten met 5%; de daling van het aantal uitvaarten ligt de afgelopen jaren steeds tussen de 3 en 6% per jaar.

Tabel 4.1 Aantal sacramenten en rites de passage, 2014-2018

jaar	doopsels	toetredingen	communies	vormsels	huwelijken	uitvaarten	totaal
2014	15.840	475	21.700	14.810	2.105	22.570	77.500
2015	14.030	540	19.870	12.660	1.910	21.880	70.890
2016	12.470	450	17.850	11.410	1.720	21.100	65.000
2017	11.590	480	16.620	9.900	1.510	19.890	59.990
2018	10.380	430	15.110	9.020	1.290	18.970	55.200

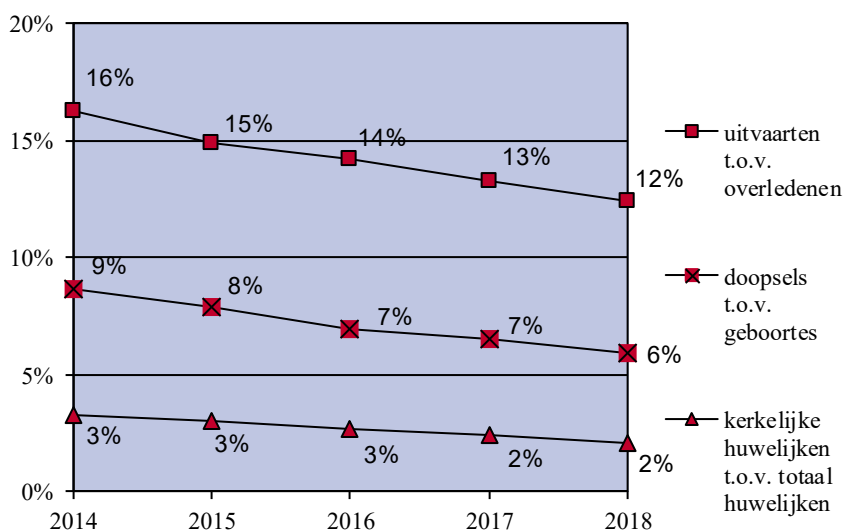
In totaal komt het aantal sacramenten en rites de passage in 2018 hiermee uit op ruim 55.000. Dit is een daling van bijna 5.000 in vergelijking met 2017, een daling van 8%. De daling komt overeen met de jaarlijkse daling tussen 2014 en 2017.

Omdat bovenstaande ontwikkelingen wat betreft doopsels en uitvaarten deels afhankelijk zijn van demografische ontwikkelingen rond geboorte en sterfte, relateren we deze cijfers aan het totaal aantal geboortes en overlijdens.

Ook dan neemt de kerkelijke participatie af. In 2014 werd nog 9% van het aantal geboren kinderen katholiek gedoopt, in 2018 was dit nog 6%. En in 2014 kreeg 16% van het aantal overledenen een katholieke uitvaart, in 2018 was dit 12%.

Tot slot is het totaal aantal huwelijken in Nederland de afgelopen jaren min of meer stabiel terwijl het aantal kerkelijke huwelijken sterk daalt. Het aantal kerkelijke huwelijken vormde in 2014 3% van alle huwelijken die in Nederland werden gesloten, in 2018 is dit aandeel gedaald tot 2%.

Figuur 4.1 Percentage doopsels, kerkelijke huwelijken en uitvaarten, 2014-2018

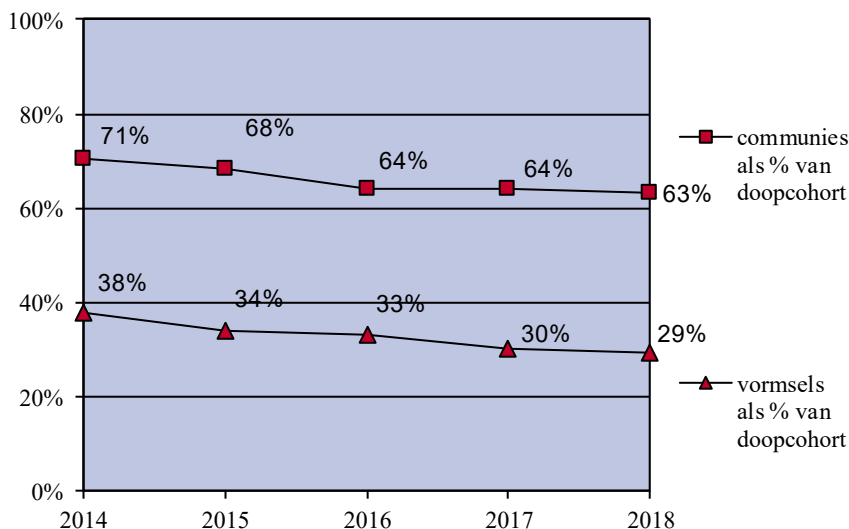

Na het relateren van de kerkelijke participatie aan demografische ontwikkelingen, be-
zien we hoe de participatie zich ontwikkelt onder de katholieken zelf. Hiervoor worden
de aantallen eerste communies en vormsels in het perspectief geplaatst van de ontwik-
keling van het aantal doopsels.

In 2018 ontvingen ruim 15.000 kinderen hun eerste communie, veelal in hun achtste le-
vensjaar. Dit komt neer op 63% van de in 2010 gedoopte kinderen. Het aantal eerste
communies als deel van het aantal doopsels acht jaar eerder is tussen 2014 en 2016 ge-
daald van 71% tot 64% en is daarna min of meer stabiel gebleven.

In 2018 kregen ruim 9.000 kinderen het vormsel toegediend, veelal in hun twaalfde le-
vensjaar. Dit komt neer op 29% van de in 2006 gedoopte kinderen. Het aantal vormsels
als deel van het aantal doopsels twaalf jaar eerder is tussen 2014 en 2017 gedaald van
38% tot 30% en is daarna min of meer stabiel gebleven.

Figuur 4.2 Percentage communies en vormsel van het betreffende doopcohort, 2014-2018*

* Voor de eerste communie zijn ter vergelijking de dopelingen van acht jaar geleden genomen; voor het vormsel zijn ter vergelijking de dopelingen van twaalf jaar geleden genomen.

De geschetste ontwikkelingen lijken er op te wijzen dat de daling van de participatie
onder katholieken zelf, afvlakt.

5 Kerkbezoek

Kerkbezoek in het weekend

In 2018 bezochten bijna 154.000 katholieken in het weekend een kerkelijke viering of dienst in de bijna 1.400 kerkgebouwen en voor een deel ook in andere gebouwen zoals kapellen en woonzorgcentra⁶. De kerkgebouwen vormen ongeveer 80% van de gebouwen waarin vieringen en diensten worden gehouden.

Tussen 2017 en 2018 is het aantal kerkgangers met 3% gedaald. Deze daling is minder sterk dan in de jaren tussen 2014 en 2017 toen de daling steeds 6-9% per jaar betrof⁷. De kerkgangers vormden in 2018 ongeveer 4% van alle katholieken, in 2014 was dit nog 5%.

*Tabel 5.1 Aantal en percentage kerkgangers en aantal vieringen/diensten in het weekend, 2014-2018**

<i>jaar</i>	<i>aantal kerkgangers</i>	<i>%**</i>	<i>aantal vieringen/diensten</i>
2014	198.000	5,0%	2.045
2015	186.700	4,8%	2.020
2016	173.500	4,5%	1.900
2017	157.900	4,2%	1.875
2018	153.800	4,1%	1.835

* Inclusief kerkgangers en vieringen/diensten in gemeenschappen van migranten (8.000 kerkgangers in 2014, 9.900 in 2015, 11.500 in 2016, 12.600 in 2017 en 14.800 in 2018).

** Als deel van het aantal katholieken.

De kerkgancijfers betreffen het feitelijk aantal kerkbezoeken, en niet het aantal 'kerkse' katholieken. Vroeger waren deze aantallen nagenoeg identiek, maar in de huidige tijd kerkt men in verhouding meer dan voorheen één keer per twee weken of maand. Hierdoor schatten we op basis van recent survey-onderzoek⁸ het aantal regelmatige kerkgangers (minimaal één keer per maand) circa 60% hoger dan het aantal kerkbezoeken. Dit betekent dat het aantal regelmatige kerkgangers naar schatting in 2018 246.000 bedroeg.

⁶ Naast de vieringen en diensten in het weekend, biedt ruim de helft van de parochies (54%) vieringen en diensten op doordeweekse dagen aan. Naar schatting waren dat er in 2018 wekelijks ruim 900 die werden bezocht door ongeveer 18.000 kerkgangers.

⁷ Een klein deel van de geringere daling komt door een betere registratie van de kerkgang in gemeenschappen van migranten. Wanneer we alleen de territoriale parochies bezien, is het aantal kerkgangers tussen 2017 en 2018 met 4% gedaald tegenover tussen de 7 en 10% daling per jaar in de jaren tussen 2014 en 2017.

⁸ LISS Kernvragenlijst Religie en Etniciteit 2015 (https://www.dataarchive.lissdata.nl/study_units/view/638).

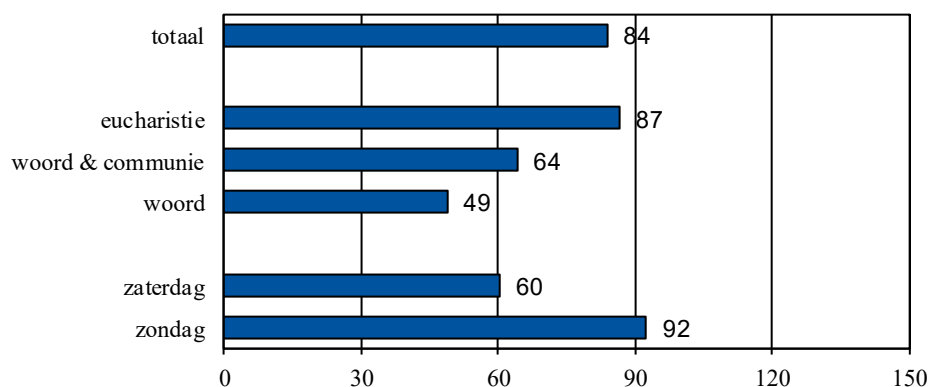
Per weekend werden er in 2018 1.835 vieringen en diensten gehouden. In vergelijking met 2017 is dit aantal licht gedaald (-2%). Dit is vergelijkbaar met de daling tussen 2014 en 2015 (-1%) en tussen 2016 en 2017 (-1%), tussen 2015 en 2016 was deze daling iets sterker (-6%).

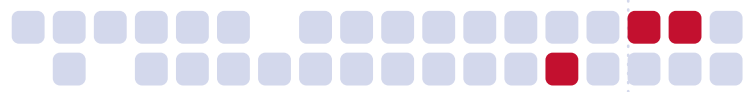
In het vervolg maken we onderscheid naar type viering of dienst, en naar de dag waarop de viering of dienst plaatsvond. Het gaat hierbij alleen om territoriale parochies; vieringen en diensten in gemeenschappen van migranten laten we hierbij buiten beschouwing (hiervoor ontbreken veelal gegevens).

Eucharistievieringen vormden in 2018 ruim driekwart van het totaal aantal vieringen (77%) en diensten, woord- en communiediensten ongeveer 20%; woorddiensten komen slechts op bescheiden schaal voor. Het aantal eucharistievieringen is tussen 2017 en 2018 nagenoeg stabiel gebleven, het aantal woord- en communiediensten daalde licht (-4%). In de afgelopen vijf jaar daalde het ene jaar het aantal eucharistievieringen sneller en in het andere jaar het aantal woord- en communiediensten (gemiddeld is de daling van het aantal eucharistievieringen tussen 2014 en 2018 -2% per jaar en van het aantal woord- en communiediensten -3%).

De vieringen en diensten op zondag vormden in 2018 bijna tweederde van het totaal aantal in het weekend (64%). Het aantal vieringen en diensten op zaterdag is tussen 2017 en 2018 iets sneller gedaald (-4%) dan het aantal op zondag (-2%) en dit beeld zien we ook terug in de afgelopen vijf jaar (respectievelijk -6% en -3% per jaar). In 2018 waren er gemiddeld 84 kerkgangers per viering of dienst, hetzelfde aantal als in 2017. Naar een eucharistieviering gingen in 2018 gemiddeld meer kerkgangers (87) dan naar een woord- en communiedienst (64) en een woorddienst (49); en meer naar een viering of dienst op zondag (92) dan op zaterdag (60).

Figuur 5.1 Aantal kerkgangers per viering of dienst in het weekend naar type en dag, 2018

Bijlage: Kerncijfers per bisdom 2018

Bisdom Groningen-Leeuwarden 2018

Rooms-katholieken

totaal 100.000

Territoriale parochies

territoriale parochies 21

gemeenschappen van migranten 1

totaal 22

Kerkgebouwen

totaal 81

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 20

reguliere priesters 5

bezoldigde diakens 1

pastoraal werkers (m) 5

pastoraal werkers (v) 14

totaal 45

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 16

reguliere priesters 5

bezoldigde diakens 1

pastoraal werkers (m) 5

pastoraal werkers (v) 14

totaal 41

Onbezoldigde diakens

totaal 0

werkzaam in de parochies 0

Vrijwilligers

totaal 9.600

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	290
doopsels kinderen 7-17 jaar	20
volwassenendoopsels	30
toetredingen zonder doopsel	20
eerste communies	400
vormsels	260
kerkelijke huwelijken	40
begravenissen	390
crematies	290
totaal	1.740

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	7.600
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	69%
woord- en communiediensten	30%
woorddiensten	1%
zaterdag	26%
zondag	74%
totaal vieringen/diensten in het weekend	95
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	59%
woord- en communiediensten	40%
woorddiensten	1%
zaterdag	32%
zondag	68%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Aartsbisdom Utrecht 2018

Rooms-katholieken

totaal 695.000

Territoriale parochies

territoriale parochies 45

gemeenschappen van migranten 4

totaal 49

Kerkgebouwen

totaal 270

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 62

reguliere priesters 10

bezoldigde diakens 14

pastoraal werkers (m) 43

pastoraal werkers (v) 75

totaal 204

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 43

reguliere priesters 9

bezoldigde diakens 9

pastoraal werkers (m) 23

pastoraal werkers (v) 40

totaal 124

Onbezoldigde diakens

totaal 36

werkzaam in de parochies 24

Vrijwilligers

totaal 41.600

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	1.400
doopsels kinderen 7-17 jaar	40
volwassenendoopsels	50
toetredingen zonder doopsel	20
eerste communies	2.500
vormsels	1.540
kerkelijke huwelijken	180
begravenissen	2.270
crematies	1.840
totaal	9.840

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	27.600
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	69%
woord- en communiediensten	28%
woorddiensten	3%
zaterdag	24%
zondag	76%
totaal vieringen/diensten in het weekend	305
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	55%
woord- en communiediensten	38%
woorddiensten	7%
zaterdag	31%
zondag	69%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Bisdom Haarlem-Amsterdam 2018

Rooms-katholieken

totaal 423.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 137

gemeenschappen van migranten 14

totaal 151

Kerkgebouwen

totaal 177

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 93

reguliere priesters 28

bezoldigde diakens 32

pastoraal werkers (m) 21

pastoraal werkers (v) 17

totaal 191

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 61

reguliere priesters 20

bezoldigde diakens 15

pastoraal werkers (m) 5

pastoraal werkers (v) 2

totaal 103

Onbezoldigde diakens

totaal 13

werkzaam in de parochies 12

Vrijwilligers

totaal 24.000

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	1.180
doopsels kinderen 7-17 jaar	90
volwassenendoopsels	90
toetredingen zonder doopsel	25
eerste communies	1.480
vormsels	960
kerkelijke huwelijken	170
begravenissen	1.370
crematies	890
totaal	6.255

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	24.000
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	77%
woord- en communiediensten	20%
woorddiensten	3%
zaterdag	20%
zondag	80%
totaal vieringen/diensten in het weekend	280
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	72%
woord- en communiediensten	23%
woorddiensten	5%
zaterdag	33%
zondag	67%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Bisdom Rotterdam 2018

Rooms-katholieken

totaal 466.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 56

gemeenschappen van migranten 19

totaal 75

Kerkgebouwen

totaal 162

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 54

reguliere priesters 21

bezoldigde diakens 17

pastoraal werkers (m) 25

pastoraal werkers (v) 39

totaal 156

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 42

reguliere priesters 13

bezoldigde diakens 17

pastoraal werkers (m) 11

pastoraal werkers (v) 15

totaal 98

Onbezoldigde diakens

totaal 5

werkzaam in de parochies 0

Vrijwilligers

totaal 24.500

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	1.160
doopsels kinderen 7-17 jaar	110
volwassenendoopsels	90
toetredingen zonder doopsel	30
eerste communies	1.620
vormsels	800
kerkelijke huwelijken	160
begravenissen	1.310
crematies	780
totaal	6.060

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	22.900
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	78%
woord- en communiediensten	20%
woorddiensten	2%
zaterdag	20%
zondag	80%
totaal vieringen/diensten in het weekend	245
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	71%
woord- en communiediensten	27%
woorddiensten	2%
zaterdag	30%
zondag	70%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Bisdom Breda 2018

Rooms-katholieken

totaal 392.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 35

gemeenschappen van migranten 1

totaal 36

Kerkgebouwen

totaal 127

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 28

reguliere priesters 7

bezoldigde diakens 13

pastoraal werkers (m) 23

pastoraal werkers (v) 35

totaal 106

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 20

reguliere priesters 5

bezoldigde diakens 8

pastoraal werkers (m) 15

pastoraal werkers (v) 15

totaal 63

Onbezoldigde diakens

totaal 8

werkzaam in de parochies 5

Vrijwilligers

totaal 12.800

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	800
doopsels kinderen 7-17 jaar	30
volwassenendoopsels	10
toetredingen zonder doopsel	5
eerste communies	1.280
vormsels	480
kerkelijke huwelijken	100
begravenissen	760
crematies	640
totaal	4.105

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	9.100
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	71%
woord- en communiediensten	29%
woorddiensten	0%
zaterdag	25%
zondag	75%
totaal vieringen/diensten in het weekend	120
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	63%
woord- en communiediensten	37%
woorddiensten	0%
zaterdag	36%
zondag	64%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Bisdom 's-Hertogenbosch 2018

Rooms-katholieken

totaal 1.023.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 59

gemeenschappen van migranten 1

totaal 60

Kerkgebouwen

totaal 267

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 109

reguliere priesters 25

bezoldigde diakens 24

pastoraal werkers (m) 31

pastoraal werkers (v) 36

totaal 225

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 90

reguliere priesters 21

bezoldigde diakens 18

pastoraal werkers (m) 10

pastoraal werkers (v) 13

totaal 152

Onbezoldigde diakens

totaal 28

werkzaam in de parochies 24

Vrijwilligers

totaal 35.800

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	2.410
doopsels kinderen 7-17 jaar	60
volwassenendoopsels	30
toetredingen zonder doopsel	5
eerste communies	3.600
vormsels	1.780
kerkelijke huwelijken	285
begravenissen	2.650
crematies	1.660
totaal	12.480

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	30.900
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	92%
woord- en communiediensten	7%
woorddiensten	1%
zaterdag	28%
zondag	72%
totaal vieringen/diensten in het weekend	365
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	88%
woord- en communiediensten	11%
woorddiensten	1%
zaterdag	38%
zondag	62%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Bisdom Roermond 2018

Rooms-katholieken

totaal 612.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 292

gemeenschappen van migranten 1

totaal 293

Kerkgebouwen

totaal 300

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 136

reguliere priesters 34

bezoldigde diakens 3

pastoraal werkers (m) 4

pastoraal werkers (v) 8

totaal 185

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 108

reguliere priesters 30

bezoldigde diakens 1

pastoraal werkers (m) 1

pastoraal werkers (v) 4

totaal 144

Onbezoldigde diakens

totaal 38

werkzaam in de parochies 37

Vrijwilligers

totaal 24.900

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	2.690
doopsels kinderen 7-17 jaar	100
volwassenendoopsels	20
toetredingen zonder doopsel	5
eerste communies	4.230
vormsels	3.200
kerkelijke huwelijken	355
begravenissen	2.130
crematies	1.990
totaal	14.720

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	31.600
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	98%
woord- en communiediensten	1%
woorddiensten	1%
zaterdag	35%
zondag	65%
totaal vieringen/diensten in het weekend	425
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	98%
woord- en communiediensten	1%
woorddiensten	1%
zaterdag	42%
zondag	58%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Onderzoekscentrum religie en samenleving

Het Kaski verricht toegepast wetenschappelijk onderzoek naar vraagstukken rond religie en samenleving. We hebben een lange ervaring als één van de oudste sociaal-wetenschappelijke instituten van Nederland.

U kunt bij ons terecht voor diverse vormen van onderzoek, zoals enquêtes, prognoses, evaluatieonderzoek en kwalitatief onderzoek via interviews en focusgroepen.

Naast onderzoek bieden wij ook beleidsadvisering en ondersteuning aan.

Het Kaski is onderdeel van de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen, en lid van de Vereniging voor Beleidsonderzoek.

Erasmusplein 1
6525 HT Nijmegen

Postbus 9103
6500 HD Nijmegen

Telefoon:
024 - 365 35 31

www.ru.nl/kaski
info@kaski.ru.nl